

Yeşaya, birinci bölüm

I. Yahuda ile ilgili peygamberlikler (1-12)

A. Tanrı'nın Yahuda'ya karşı davası (1:1-31)

1. Yozlaşmış toplum (1:1-9)
2. Hiçbir şeye yaramayan tapınışları (1:10-15)
3. Tanrı'nın buyruğu (1:16-20)
4. Kutsal ilkelere bağlılığını yitiren Yerusalem (1:21-23)
5. Çektirilen cezanın arıticılığı (1:24-31)

❖❖❖ 2 ❖❖❖

Tanrı adına konuşan Yeşaya, Yahudiler'e suçlarını belirtti:

1. Onların iyilikbilmezliği (1:2,3)
2. Sıkıdüzen bilmezliği (1:5)
3. Tüm ulusun yozlaşması ve yoldan sapması (1:4,6,21,22)
4. Belirgin suç işlemelerine karşın günahattan dönecek yerde din törelerine sarılmaları (1:13-17)
5. Önderlerin adaleti bırakmaları (1:23)

1:1 Uzziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya'nın günlerinde: Yeşaya, bu kralların döneminde peygamberlik görevini almıştı. Asur kralı Sanherib'in Yerusaleml'e saldırmasına dek (İ.Ö. 705) Yeşaya peygamberliği sürdürdü. Hangi yıllar arasında peygamberlik ettiği konusunda dört ayrı görüş vardır:

1. Uzziya'nın son yıllarında (İ.Ö. 760) peygamberlik görevini yüklendiyse ve Sanherib'in saldırısına dek sürdürdüyse, yaklaşık elli altı yıl peygamberlik etmiştir.
2. Görevini Uzziya'nın son yılında (İ.Ö. 759) başlayarak Hizkiya'nın on dördüncü yılına dek sürdürdüyse (38:5), yaklaşık kırk yedi yıl peygamberlik etmiştir.
3. Peygamberliğe Uzziya'nın ölümünden dört yıl önce (İ.Ö. 762) başlayarak Hizkiya'nın son yılına dek (İ.Ö. 698) devam ettiyse, görevini yaklaşık altmış dört yıl sürdürmüştür.
4. Bazıları Yeşaya'nın Manasse tarafından testereyle biçilerek öldürüldüğü kanasındadır. Bu düşünceye göre Yeşaya altmış dört yıldan uzun süre peygamberlik etmiştir.

Yeşaya'nın peygamberlik ettiği dört kralın egemenlik döneminin özeti:

1. Uzziya ([Uzziya'nın ikinci adı «Azarya»dır] 2. Krallar 15:1-6; 2. Tarihler 26:1-33)
 - a. Kral olduğunda on altı yaşındaydı, elli iki yıl krallık etti.
 - b. Tanrı gözünde uzun yıllar doğru olanı yaptı.
 - c. Ne var ki, tapınakta buhur yakmaya kalkınca Tanrı onu cüzam (lepra) hastalığıyla vurdu. Bundan sonra oğlu Yotam onunla birlikte hüküm sürdü.
 - ç. Uzziya İ.Ö. 758 yılında öldü.
2. Yotam (2. Krallar 15:7,32-36; 2. Tarihler 27:1-8)
 - a. Kendisi doğru olanı yapıyordu, ama halkı Tanrı'ya karşı iğrençlik sürdürüyordu (2. Tarihler 27:2).
 - b. Tapınağa girmedi.
3. Ahaz (2. Krallar 16:1-20; 2. Tarihler 28:1-27)
 - a. Yalancı tanrılara tapınırdı.
 - b. Suriye, Edom, Filistin ve İsrail'in saldırılarına uğradı.
 - c. Asur kralı, Tilgat-pileser ile antlaşma yaptı.
4. Hizkiya (2. Krallar 18:1--20:21; 2. Tarihler 29:1--32:33)
 - a. Yahuda'nın en iyi krallarındandı.
 - b. On dördüncü yılında Asur kralı Sanherib ona saldırdığında Hizkiya Tanrı'ya sığındı. Bu güveni nedeniyle tanrısal mucizeyle Asurlular'ın elinden kurtarıldı.

Amots: Amots, peygamber Amos değildir.

Yeşaya: Peygamberin adı, «Rabbin kurtuluşu» anlamına gelir. Bu ad ona çok uygundu, çünkü İsa Mesih'in sağladığı kurtuluşu Eski Antlaşma'da Yeşaya kadar kesin ve belirgin biçimde açıklayan başka bir yazar yoktu.

Yeşaya'nın Yahuda ve Yerusalem hakkında gördüğü rüyet: Yeşaya'nın illettiği tüm bilginin kaynağı Tanrı'dır (Sayılar 12:6). Peygamberliklerinin en çoğu Yahuda (güney krallığı) ve Yerusalem'le (1:8,21; 3:16-26; 4:3-6; 29:1-8; 31:4-9; v.s.) ilgilidir. İsrail'le (kuzey krallığıyla) ilgili konulara daha az değinirdi. Başka uluslar, Yahuda'yla ilişkileri oranında peygamberliklerde yer aldı.

1:2 Ey gökler, dinleyin: Yeşaya'nın peygamberliği Tanrısı'nı bırakan Yahuda'ya doğrultuldu. Peygamber, gökleri ve yeri Tanrı bildirisini dinlemeye çağırdı. Yahuda dinlemeyecek olsa bile, Tanrı yetkisine uyan kurulu düzen Yahuda'ya karşı tanık etmeliydi (Tesniye 4:26; 30:19; 31:28; Mezmur 50:3,4; Yeremya 2:12; 6:19; 22:29; Hezekiel 36:4). Tıpkı başka bir kesimde dendiği gibi, «Ey dağlar ve yerin sarsılmaz temelleri, Rabbin davasını dinleyin, çünkü Rabbin kendi kavmi ile davası var ve İsrail'le çekişecek» (Mika 6:2). «Ey gökler, kulak verin, ve söyleyeceğim. Ağzımın sözlerini dünya işitsin» (Tesniye 32:1).

oğullar besledim ve büyüttüm ve Bana asi oldular: (5:1,2). Musa'dan Vaftizci Yahya'ya dek, Tanrı'nın çağırıldığı tüm peygamberler, çekinmeden ve yılmadan insanların günahlı olduğunu, günahtan dönme gereğini duyurdular. Çünkü Tanrı'yla barışmanın temel koşulu günahtan dönmektir. Yeni Antlaşma'da da Mesih bağlıları bu temel ilkeye uyararak öğrettiler. İnsanları günahın karşılığını Ödeyen'in aracılığıyla yaşam yeniliğine davet ediyorlardı. Bugün de insanlara günahlı oldukları bildirilmeli. Bir Mesih inanlısı bunu yapmadan görevini yerine getirmez.

Bana asi oldular: İsrail bir yandan Tanrı halkıydı, öte yandan da O'na başkaldırıyordu. Ta başlangıçta Musa'nın tanıklığı da buydu: «O'na karşı fesat ettiler. O'nun oğulları değillerdir, onların ayıbidir. Aksi ve eğri bir nesildir. Ey akılsız ve hikmetsiz kavim, Rabbe bunu mu ödüyorsunuz? Sana sahip olan baban o değil mi? Seni yarattı ve seni pekiştirdi» (Tesniye 32:5,6). Söz dinlemezliklerine karşın Tanrı'nın Yahudalılar'ı o ana dek kendi çocukları olarak kabul etmesi bir kayraydı. Ayrıca 1:3'te Tanrı onlara «toplumum» dedi. Yeni Antlaşma'daki açıklamaysa, buna koşuttur: «Tanrı öz halkından yüz mü çevirdi? Hiçbir zaman!» (Romalılar 11:1).

1:3 öküz kendi sahibini ... bilir: Öküz de, eşek de aptal hayvan olarak bilinir. Buna karşın onlar İsrail'in Kutsalı'nı küçümseyen toplumdaki daha bilgelidir. Yaradan'a gönül borcu duymayanlar, hayvanlardan ders almaya çağırılır. Yerin hayvanlarıyla kuşlar (Eyup 35:10-11), karınca (Süleyman'ın Meselleri 6:6,7), leylek, kumru, kırlangıç ve turna (Yeremya 8:7), vb. onlara örnek gösterilmiştir.

İsrail [sahibini] tanımıyor: Tanrı'ya karşı iyilikbilmez tutum! Bu tutum, kişinin onu doyuran elden nefret edip onu kesmesine benzer (5:12; Yeremya 9:3,6).

kavmim: İsrail, neden Tanrı'nın toplumu olarak biliniyordu?

1. Tanrı'nın onları seçtiğinden (Tekvin 15:13)
2. Tanrı'nın onlarla antlaşma yaptığından (Çıkış 19:5-8; 24:3-8)
3. Tanrı'nın onlara gösterdiği bağışlayıcılık ve kayradan (Çıkış 33:12-17)

1:4 Ey suçlu millet: Kendi kendilerine acımayanlara peygamber acıdı. Kutsal bir ulus olmaya çağrılan İsrail (Çıkış 19:6; Levililer 20:26), Tanrı'yı izleyecek yerde, insanların yaptıklarına özendi (Çıkış 23:2).

«**Haksızlığı yüklenmiş**», «**kötülük işleyenlerin soyu**», «**baştan çıkmış çocuklar**», «**Rabbi bıraktılar**», «**İsrail'in Kutsalı'nı aşağı gördüler**», «**yabancılaştılar**», «**gerilediler**»: Yahudalılar Tanrı'yı öfkeliendiren kötülükleri yapmaktan çekinmediler (İbraniler 3:7-19).

kötülük işleyenlerin zürriyeti: (57:3,4; Mezmur 58:3; Matta 3:7)

Rabbi bıraktılar: Tanrı onlara sık sık göründü, aralarında tapınağını kurdu, onlara baba oldu. Buna karşın İsrail, Tanrı'yı tanımayan ulusların özelliklerini benimsedi. Suçları özürsüzdü. Tüm ayrıcalıklarına karşın (Romalılar 3:1,2) ruhsal bilgisizliği yeğlediler, canlarının dinçliğine önem vermediler.

Mesih inanlılarının ortamı bunun gibidir. Tanrısal Söz beden kuşandı, insanlar arasında yaşadı, çarmıha gerildi, günahlara karşı sağlayışta bulundu, Kutsal Ruh'u gönderdi. Bütün bunlara karşın pek çok Mesih inanlısı yersel bir yaşam yolunda bulunmaktadır (Koloseliler 3:1). «İnsan tüm dünyayı kazanıp da kendi canını kaybederse, ne kazancı olur?» der Tanrı Sözü (Markos 8:36; Efesliler 4:17-24).

İsrail'in Kutsalı: Eski Antlaşma yazarları arasında Tanrı'nın bu adını en çok kullanan Yeşaya'dır (5:19,24; 10:17,20; 12:6; 17:7; 29:19,23; 30:11,12,15; 31:1; 37:23; 41:14,16,20; 43:3,14; 45:11; 49:7; 54:5; 55:5; 60:9,14). Bu ad Mezmurlar'da üç kez (71:22; 78:41; 89:18), 2. Krallar'da bir kez (19:22, ama bu da Yeşaya'nın kalemile!), Yeremya'da iki kez (50:29; 51:5) ve Hezekiel'de bir kez (39:7) geçer.

hor gördüler: «Hor gördüler» olarak çevrilen İbranice sözü, nâ'ats «aşağı görmek, -den nefret etmek, lanete neden olmak» anlamına gelir.

yabancılaştılar, gerilediler: İbranice sözü zûwr bu ayette «yabancılaştılar ve gerilediler» olarak çevrilir. Zûwr «(özellikle konaklamak için) yana dönmek», dolayısıyla «yabancı olmak», «zina etmek» anlamındadır. Bilindiği gibi Kutsal Yazı'da simgesel açıdan «zina etmek» yalancı ilahlara tapınarak Tanrı'dan dönmek demektir. Zûwr sözcüğü Yahudalılar'ın yaptığını açığa vurur. Tanrı'dan saparak O'nun kutsallığına yabancı gelen ilişkilerde bulunuyorlardı.

Şeytan «Ağaçtan yediğin gün Tanrı gibi olacaksın,» diyerek Havva'yı daha yararlı bir düzeye yükseleceğine inandırdı (Yuhanna 8:44). Havva'nın bu yalana kanması, ilk insanların ve tüm insanların günaha düşmeleriyle sonuçlandı. Bunun gibi, Yahudalılar İsrail'in Kutsalı Rabbi küçümsemekle Tanrı'nın yüceliğinden yoksun kaldılar (Romalılar 3:23). Düşüş şöyle sıralanabilir:

1. İyilik bilmezlik
2. Tanrı'ya karşı isteksizlik
3. Tanrı'ya karşı düşmanlık
4. Tanrı'ya açık baş kaldırmak

Tanrı'ya gönül borcunu tanımamak çok zararlı, sonuçları da çok ağırdır (Kral Saul'un yaşam öyküsünü izleyin [1. Samuel 9-31]). Tanrı'ya gönül borcunu bilen kişi her durumda Tanrı'yı över (1. Selanikliler 5:18).

1:5 Niçin sapıklığı artırarak yine vurulmak istiyorsunuz?: Günaha sıkıdüzen gerekir. Yahuda kötülüklerini sürdürecekse, cezasını da bilmeliydi (Romalılar 2:5; Galatyalılar 6:7,8). Kral Ahaz sıkıntı döneminde bile Rabbe karşı düşmanlığını artırdı. Bunun gibi (2. Tarihler 28:22) onun halkı Yahuda da Tanrı'nın sıkıdüzenine karşın düzelmedi (9:13; Yeremya 2:30; 5:3). Belirli durumlarda Tanrı, onların günahıtan dönmeceğini bildiğinden, sert yüreklileri sıkıdüzene sokmayı bırakır (Tekvin 6:3). Örneğin, kimi zaman bir baba, çocuğunun eğitilmez duruma geldiğini gördüğünde onu kendine haline bırakır (Yeremya 6:8-30; Hezekiel 18:31; 24:13).

baş büsbütün hasta, yürek büsbütün baygın: Baş, anlayış sağlığını, yüreğe, ahlak sağlığını betimler.

1:6 kendisinde sağlık yok: (Mezmur 32:3,4; 38:5)

yağla yumuşatılmamışlardır: (Yeremya 8:22)

1:7 çöl olmuş: Söz ya da tümceler art arda yinelenmesi Eski Antlaşma yazarlarının ve özellikle Yeşaya'nın sık sık kullandığı bir yazı biçimidir. Şimdiki çağın yazarları eş anlamlı sözler ararken önceki yazarlar aynı sözleri yinelemede bir sakınca bulmazlardı (2:11+17, 10+19+20 ayetleriyle ilgili nota bakın; Çıkış 15;1,21; Mezmur 107:8,15,21,31,v.s.).

Memleket çöl olmuş, sehirleri ateşle yanmış: Sanki Yahudalılar'ın bu olaylardan haberi yokmuş gibi peygamber onlara bildirmeliydi. Büyük olasılıkla bu vaaz Kral Ahaz'ın günlerinde verildi, çünkü bu sürede Suriye, İsrail, Edom ve Filistin kralları Yahuda'ya saldırmışlardı. Yardımına güvendiği Asur kralı da Ahaz'ı sıkıştırmıştı (2. Tarihler 28:5,16-20).

toprağınız ise, onu yabancılar yiyor ve çöl olmuş sanki yabancılar onu alt üst etmiş: (Tesniye 28:47-52; Hakimler 6:4)

çevresi sarılmış bir şehir gibi: (Yeremya 4:16)

1:9 orduların Rabbi: «Ordular»la «geriye kalanlar» (kalıntı) arasındaki büyük karşıtlık göze çarpar. Yahuda Tanrı'ya bağlı kalsaydı kalıntı değil, «ordu» olabilirdi. Kalabalık bir topluluk olmamasına karşın bu küçücük kalıntı, yine de tüm ulusun sağlığa kavuşmasına neden olabilir (örneğin, Hakimler 7:1-7[-23]).

Rab bize çok küçük bir bakiye bırakmamış olsaydı: Tanrı övülsün! İğrençliğin genelleştiği ortamdaki lekesiz, küçücük bir topluluğu korudu ve kurtardı (Yeremya'nın Mersiyesi 3:22; Romalılar 9:29). Adı «YAHVE'nin kurtuluşu» anlamını taşıyan Yeşaya Tanrı'nın sağladığı bu kurtuluşu bildirdi.

Sodom gibi olurduk, Gomorra'ya benzerdik: Günahı hafife alanlar en derin bataklığa battı. Günahın ağırlığını ve cezasını gören Yeşaya, Yahudayı Sodom ve Gomorra'ya benzetti, onlarla bir tuttu (3:9; Tekvin 18:20,21; 19:24,25; Hezekiel 16:44-57).

1:10 Ey Sodom hakimleri, ey Gomorra kavmi: Tanrı Yahudalılar'ı Sodom'la Gomorra gibi yargılasaydı, haklıydı. Çünkü onlar kendilerini Sodom ve Gomorra düşüklüğüne alçalttılar (Tevin 13:13; Hezekiel 16:46,47). Doğruluktan yoksun bu halk ne yapmalıydı? «Rabbin sözünü dinlemeli, Tanrımız'ın yasasına kulak vermeliydi» (66:5). Suçları ruhsal duymazlıkla sonuçlandı. Kutsal Söz'ü dinlemez ve ona uymaz oldular. Çıkar yol, onların Tanrı Sözü'nü canla başla dinleyip yürekten kutsallığa uymalarıydı.

Ey Sodom hakimleri: Yeşaya'nın bildirisi yaşamına mal oldu. Yahuda önderlerinin onları suçlayan Yeşaya'yı yıllar sonra idamla yargıladıkları sanılır.

1:11-15 Kurbanlarınız çok olmuş, Bana ne: Tanrı'nın düşmanları da dinsel görevlerine düşkünlüydü. Uyguladıkları kurallarla suçlandılar (Luka 18:9-14). İsraililer'in yalancı ilahlara kurban kestikleri bilinir ama bu ayetlerde bu suçtan söz edilmez. Dinlerinin tüm kurallarına harfi harfine bağlılık gösteriyorlardı, ama en önemli gereği savsaklıyorlardı. Çünkü günahı arıtmaya önem vermeyerek Tanrı'ya yaklaşıyorlardı. Tanrı'ya «bol» kurban sunuyorlardı. Sundukları sakat, hasta hayvanlar değil, «besili, yağlı» olanlardı. Yerlerine başkasını göndermiyorlar, kendileri kurban getiriyorlar. Yalancı tanrıların yüksek yerlerinde değil, tapınakta da onu sunuyorlardı. Yeni ay başı ve Sabat gibi tüm bayramları tutuyor, çok da dua ediyorlardı. Tanrı onlardan başka ne isteyebilirdi ki? Yürek temizliği ister! Yürek temizliği yaşamlarının her ayrıntısında görünmedikçe tüm dinsel uğraşları Tanrı'nın yüzüne tokat atma gibiydi (66:3; 1. Samuel 15:22,23a; Mezmur 50:8-9,13-14,23; 51:16,17; Süleyman'ın Meselleri 15:8; 21:27; Yeremya 6:20; 7:21-24; Amos 5:21-24; Mika 6:7,8). Evlerde kapı baca olmasa, gelen geçen orada söylenenlere, yapılanlara tanık olsa, o utanç düşünülmeli! İşte, Yeşaya'nın eleştirileri buna benzer. O, Yahuda'nın dinsel törelerinin iç yüzünü ortaya çıkardı.

1:11 koçlar: Koç, günah sunusu olarak kurban edilebilen tek hayvandı (Levililer 5:16,18). İsrail'in tüm dinsel bayramlarında koçların kurban edilmesi gerekti:

1. Passah Bayramı'nda (Sayılar 28:16,17 [Passah Bayramı Yeni Antlaşma'da Pentekost olarak geçer.]
2. Haftalar Bayramı'nda (Sayılar 28:26,27)
3. Çardak Kurma Bayramı'nda (Sayılar 29:13,17,20,23,26,29,32,36)
4. Borular Çalma Günü'nde (Sayılar 29:1,2)
5. Büyük Kurtulmalık (Büyük Kefaret) Günü (Sayılar 29:7,8)

yağ: Tüm yağ Tanrı'nındı (Levililer 3:16). Sunakta yakılmıydı (Levililer 1:8.12; 3:3-5,10).

besili hayvanlar: Besili hayvanlar, kurban edilmeden önce özel yerde korunmalıydı, temiz sayılmayan hiçbir şeyle beslenmemeliydi. İlk Passah Bayramı kurbanları dört gün bu koşullara göre beslendi (Çıkış 12:3,6).

koçlar, boğalar, kuzular, ergeçler: Bunlar, Kutsal Yasa'nın buyurduğu kurbanlık hayvanlardı. Belirtilen hayvanlar dışında hiçbir hayvan kurban edilmezdi. Bu kapsamda şimdiki çağda Tanrı'ca

sağlanan tek Kurban'ı, yani İsa Mesih'i geri çeviren kişiye başka bir kurban kalmaz (Yuhanna 1:29, 36; İbraniler 10:26,27).

1:12 elinizden bunu kim istedi de avlularıma ayak basıyorsunuz: Tanrı, İsraililer'in kendi önünde çıkmalarını emretti (Çıkış 23:17; 34:23). Ne var ki, günahta ağnayanların (yuvarlananların) Tanrı önüne çıkmaları kabul edilmez. İsraililer hak tutumla Tanrı'ya yaklaşmıyorlardı. Bu nedenle O'nun kutsallığını ve O'nun kutsal yerini ayak altına almış oluyorlardı. Günahlarından dönmeyen pek çok kişinin dinsel kuralları ve gelenekleri tutmaya ilgi göstermeleri çarpıcı bir çelişkidir. Dinsel görevlerini uygularsa, sanki Tanrı günahlarına göz yumacak! Bu tutum Tanrı'yla pazarlığa ya da O'nu rüşvetle yatıştırmaya eşittir. Sevap olsun diye nice cami, tapınak, okul, su kanalı, vb. yapılır. Oysa Tanrı'nın bu tür yüzeysel eylemleri aramadığını, tam tersine, yüreği araştırdığını anlamak gerekir.

1:13 boş: Tanrı'nın buyruğu, «Artık sunuları getirmeyin» değildi. Bu, İsa Mesih'in gelişinde gerçekleşecekti. İsa Mesih Yasa'yı tamamlayınca dek Yasa kaldırılmıyacaktı (Matta 5:17,18). Tanrı Yeşaya aracılığıyla «Artık boş sunuları getirmeyin» diye buyurdu. Boş dinsel törelerin sürekli yinelenmesi, yüreği katılaştırır, ruhsal algılamayı körleştirir, suça suç katar.

Kişi, açık günah işlediğinde ruhsal toplantılara katılmaktan geri durur. Yine de, bazı tınmazlar, iğrençliklerini bırakmadan hem dinsel toplantılara katılır hem de törelerini sürdürürler. Adem'in ilk oğlu Kain, bu tür dinsellerin baş örneğidir (Tekvin 4).

Bu sıradan, gizlilikte işlenen günahtan vazgeçmeyenler, yine de kimsenin dikkatini çekmeden ruhsal toplantılara katılır. Bu günahların sadece birkaçı şöyle sıralanabilir:

1. Bağışlamamak
2. Yürek tutkuları, örneğin, büyülenme, bencillik, kötü düşünceler, vb.
3. Dünyanın tutkuları, örneğin, güzellik, zenginlik ya da şöhret düşkünlüğü, maddecilik, sıradan bilgiyi Tanrı Sözü'nden önemli saymak, vb.
4. Zaman zaman denemelere düşmek ya da bir günaha yer vermek ve bunu özürlü bulmak: Bazıları Mesih inanışının bilinçli olarak denemeye kapılmasını normal karşılar. Alışkanlık halinde olmadıkça bunda zarar görmez (Mezmur 24:3,4). Bu tür düşünce Tanrı Sözü'nde destek bulmaz. Davut'un günahı alışkanlık günahı değildi. Ne var ki, bir gün korkunç bir günah işledi (2. Samuel 11:1-27). Bilindiği gibi bunu itiraf etti. Buna karşın, günahının zararını, yıkımını yaşamı boyu çekti (2. Samuel 12:14; 13:1-39; 15:1-17; 18:5,9-14; 19:1). Günahın zararı kesindir.

takdime: Bu ayette söz edilen sunu, ekmek sunusuydu (Levililer 2:1-11; Sayılar 28:12-31). Yağla yoğrulmuş, ince undan yapılmış sunu genellikle günnükle sunulurdu. Onun için, Tanrı Bana «boş sunu getirmeyin» sözünün hemen ardından, «buhur Bana iğrenç şeydir» dedi, çünkü ekmek sunusu buhuru da içerirdi.

buhur: Buhur Mesih inanlılarının dualarını simgeler (Mezmur 141:2).

1:14 [yeni] ay başları: (Sayılar 28:11)

belli bayramlarınız: (Yeremya'nın Mersiyesi 2:6)

1. Sabat Günü (Levililer 23:2-3)
2. Passah Bayramı (Levililer 23:4-8)
3. İlk Ürünü Sallama Bayramı (Levililer 23:9-14)
4. Yeni Ekmek Bayramı (Levililer 23:15-21)
5. Kurtulmalık Bayramı (Levililer 23:26-32)
6. Çardak Kurma Bayramı (Levililer 23:33-36)

onları taşımaktan yoruldu: (43:24)

1:15 dinlemeyeceğim: Günahları nedeniyle kişinin yüreği ezilmezse, ellerinin işi doğru sayılır mı? Onun duaları işitilir mi (Mezmur 66:18; Süleyman'ın Meselleri 1:28; 15:29; Yeremya 14:12; Mika 3:4)? Tanrı, kurbanlarınıza doydum, toplantılarınıza dayanamıyorum, bayramlarınızdan ğreniyorum dedi. Günahtan arılmamış kişinin dinsel uğraşları Tanrı'yı bezdirir. Sevap kazanacağım düşüncesiyle dinsel iş yapan kişi başına yargıyı çağırır.

elleriniz kanla dolu: (59:3; 2. Tarihler 24:21; Mika 3:10,11; 1. Timoteus 2:8)

1:16 yıkanın: Töresel yıkanmalar, birçok din bağılısı arasında günahtan temizlenmeyi betimler(di) (Matta 27:24). Dinsel yıkanmalar, günahtan arılmanın yalnız simgesiydi (Markos 7:1-4,6,7). Yürek günahtan arılmamışsa, suyla yıkanmanın hiçbir önemi kalmaz. Dinsel töreler (bir tapınma yöntemi olarak kullanıldığında) tüm anlamını yitirir. Yüreği günahtan arılmadıkça yıkanmalara dayanan kişi kendini aldatır. Bu zararlı tutumu durdurmak için Tanrı bir yandan «yıkanın» dedi, öte yandan da yürek temizliğini vurgulayarak «temizlenin» buyruğunu da ekledi.

yıkanın, temizlenin: Yaşamı bir sürü iyilikle dolu birçok kişi, bunlara karşın Tanrı tarafından arılmadığı için Tanrı'yı suçlayabilir. «Siz, Rabbin yolu doğru değil, diyorsunuz. Ey İsrail evi, şimdi dinleyin: Benim yolum mu doğru değil? Doğru olmayan sizin yollarınız değil mi?» (Hezekiel 18:25). Bunun gibi Davut da kendisinin suçlu, Tanrı'nınsa yargıda haklı olduğunu belirtti (Mezmur 51:4).

Gerçekte, Tanrı günahlı kişiye acıdı, onu kendisiyle davaya oturmaya çağırdı. O, günahlının Kendisiyle barışma koşullarını belirtti (Hezekiel 18:21-24; 33:18,19).

1:16-20 gözümün önünden işlerinizin kötülüğünü atın: Tanrı'yla barışmak isteyende hiçbir günah lekesi kalmamalı. Bunun gibi, günaha ne özlem olmalı, ne de onu övme eğilimi. Günahtan arılın! «Tanrı'ya yaklaşın, O da size yaklaşacak. Ey günahlılar, ellerinizi günahtan temizleyin. Ey kararsızlar, yüreklerinizi paklayın» (Yakup 4:8; Yeremya 4:14).

Kişi bu paklığı kendiliğinden oluşturabilir mi? Kesinlikle hayır! Bu nedenle Tanrı «Gelin» diye çağırıyor. «Suçlarınız kırmızı gibi olsa da kar gibi beyaz olur; kırmızı böceği gibi kızıl olsa da yapağı gibi olur.» Kişiyi tüm günahlılıktan ancak Tanrı aratabilir (Mezmur 51:7; Titus 3:4-6).

Günahtan dönmenin ilk adımı, düşünceden günahı kovmaktır. İkinci adımı, yaşamı kutsallıkla uyuma getirmesi gerekir: «Önüden işlerinizin kötülüğünü atın. Kötülükten vazgeçin» (1:16). Günaha hiç acımaksızın ona son verilmeli.

Günah alışkanlığı geçmişte tüm yaşamı yönetimi altında bulunduruyordu. Giden alışkanlıkların boş kalan yerini ne alacak? Bu kez, iyilik eğitimine geçilecektir. Günahtan dönmenin üçüncü adımı, «iyilik etmeyi öğren»mektir (1:17; Mezmur 34:14; Amos 5:15; Romalılar 12:9; 1. Petrus 3:11). İyilik yapmayı öğrenmenin koşulları var: Daha önce alışılmış kötülükleri bırakmak, yeni yaşamla uyumlu tanrısal özelliklerini benimsemek, Tanrı'ca önemli sayılan eylemlere sarılmak (Luka 11:24-26).

1:17 iyilik etmeyi öğrenin: Tanrı'ca iyi sayılan işleri yapmak, günahlı doğanın ürünü değildir. Bunlar, yeni doğuşta Mesih inanlısına sağlanan tanrısal doğanın ürünüdür. Tanrısal doğa inanlıda nasıl gelişir? İlk kutsal yaşama özenişle, bunu sağlayan Kutsal Söz'ü her gün okumakla, Kutsal Söz'ün verdiği ışıkla dua yaşamını benimsemekle, yaşamın her ilişkisinde Kutsal Ruh'un yönetimini istemekle, Mesih inanlılarıyla paydaşlığı sürdürerek Mesih paydaşlığını değerlendirmekle, Mesih için tanıklık etmekle, Mesih'in ikinci gelişini özlemekle gelişir. Bu arada inanlının sürekli bir savaşta bulunduğu unutulmamalı (Efesliler 6:10-17). İman yaşamındaki başarı, ilkin Tanrı ilkelerini benimseyerek onlara boyun eğmektir. Onun için Petrus, «Rabbimiz ve Kurtarıcımız İsa Mesih'in kayrasında ve bilgisinde gelişin» der (2. Petrus 3:18).

adaleti arayan: (Yeremya 22:3,16; Mika 6:8; Zekarya 7:9; 8:16)

ezilmiş, öksüz, dul: (9:17'ye bakın.)

1:18 devamızı görelim: İnsan öcü, günahlıyı günahıyla birlikte yok etmektir. Buna karşı, Tanrı günahtan öğrenir, onu yargılar, ama dileyen günahlıyı kurtarır (43:26; Mika 6:2).

kırmızı, kızıl: Bu sözler Yahudalılar'ın ellerinin kanla lekeli olduğunu gösterir (2. Tarihler 24:21).

suçlarınız kırmızı gibi olsa da: İnsan doğası iki yönden günahla boyanmıştır.

1. Ademoğlu olduğundan atasının günahıyla lekelidir (Romalılar 5:12).
2. İnsanın yaşamda işlediği günahlar, varlığın her lifini çıkmaz bir boyaya daldırmıştır. Bu silinmez boyaya daldırılmak anlık bir olgu değildir. O çirkin boyada yaşam boyunca kalmaktır. Bu köklü leke hiçbir temizleyici maddeyle giderilemez. Ama Tanrı insana acıdı! Kendisi giderdi (Titus 3:5,6). O'na yücelikler olsun!

kar gibi beyaz: (Mezmur 51:7; Esinleme 7:14)

1:19 Eğer: Suçlunun Tanrı'yla barışma çağrısını değerlendirmesi, kolayca anlaşılabilir bir konu değildir.

«Eğer» bu yüce konuyu anlayarak suçlu Tanrı'yla barışırsa,

1. Günahın lekesi tümüyle yok olur.
2. Tanrısal iyilikler o yaşamı doldurur.
3. Günah suçu ondan aranmaz (Romalılar 8:1).

İşte buna kayra denir!

Bu tanrısal armağanın ardından «eğer» kişi armağanı kabul etmez ve söz dinlemeziğe dönerse, başka kurtuluş bulunmaz. Tanrı'nın hakça yargısına direnenin sonu acı olur. Tanrı adaletinin öfkesi acımasızca onun üzerine düşer (1:20). Tanrı Sözünden iki ağızlı keskin kılıç diye konu edilir: «Tanrı'nın Sözü diridir, etkindir. İki ağızlı her kılıçtan daha keskindir. Can ile ruhun ayrıldığı yere dek -- eklemlere, iliklere dek -- delip böler, yüreğin düşüncelerini, tasarılarını eleştirir» (İbraniler 4:12). Bu Söz'ü işiten herkes O'nun yargısı altındadır.

«Rabbi bulunabilirken arayın. Yakınken O'nu çağırın. Kötü kişi kendi yolunu ve fesatçı kendi düşüncelerini bıraksın ve Rabbe dönsün. Ona merhamet eder. Tanrımız'a dönsün çünkü bol bol bağışlar» (Yeşaya 55:6). «İşte kabul edilen zaman şimdidir. İşte kurtuluş günü bugündür» (2. Korintliler 6:2).

1:20 Rabbin ağızı söyledi: (Sayılar 23:19; Titus 1:2)

1:21 Sadık şehir ... hakla dolu idi, onda adalet yer tutmuştu: Geçmişte Yerusaleml'in durumu buydu. O dönemde ezilmişlere adalet gösterilirdi, öksüzün hakkı korunurdu, dul kadının davasına bakılırdı (1:17). «Orada hüküm için tahtlar, Davut evinin tahtları, kurulmuştur» (Mezmun 122:5). Adalet arada bir uğrayan bir konuk değildi. Yerusaleml'in yerlisiydi, önde gelen yöneticisiydi, hatta önderlerinin birisiydi.

genel kadın oldu: (Yeremya 2:20,21)

Ne var ki, şimdi «hakkın ...ve adalet yerinde kötülük var»dı (Vaiz 3:16). Rab böyle bir duruma göz yumar mı? «Sen çok erz ağacı yığmakla krallık mı ediyorsun? Baban yiyip içip de, adalet ve doğruluk etmedi mi? O zaman kendisi için iyi oldu. Düşkünün ve yoksulun davasını gördü. O zaman iyi oldu. Beni tanımak bu değil mi? Rab diyor. Ama senin gözlerin ve yüreğin ancak kendi kötü kazancında, dökeyim diye suçsuz kanda, edeyim diye gaddarlık ve zorbalıkta» (Süleyman'ın Meselleri 14:34; Yeremya 22:15-17).

1:22 Gümüşün cüruf oldu, şarabına su katılmış: Bununla Yerusaleml'in düşüklüğü betimlenir (Yeremya 6:28,30; Hezekiel 22:18-22). Gümüşün cürufu parlatılabilir; su katılmış şarabın rengi değişmez -- dış görüntü aldatıcıdır. Yerusaleml tüm görünüşüne karşın değersiz varlığa dönüştü. Ne yazık ki, Yerusaleml bu göstermeciliğinden çok hoşnuttu (Hoşea 4:18).

1:23 reislerin asi, hırsız da ortakları: Önderler hırsızlara yargılayacak yerde onlarla ortak oldular (Süleyman'ın Meselleri 1:13,14,18). Sorumlu kişi tüm görevlerini güven ve doğruluk kapsamında uygulamalıydı. Bu ilke çoktandır unutulmuştu (Hoşea 9:15). Ama yetkisini kötüye kullanan önderler armağanı, rüşveti yeğliyordu (Mika 3:11; 7:3). Bu önderler, yardımsız, yoksullu dolu ve yetimi eziyordu (Yeremya 5:28,29; 22:17; Hezekiel 22:12; Mika 3:11; 7:3; Zekarya 7:10,11,13). Bu nedenle Tanrı gümüşün cürufunu gidermek amacıyla bu adaletsiz yöneticileri cezalandırmalıydı (Süleyman'ın Meselleri 29:24). Bu, O'nun sevgisindendi.

öksüz, dul kadın: Tanrı, öksüzü, dudu özel olarak savunduğunu belirtir (Çıkış 22:22-24; Tesniye 10:18; 24:17; 27:19; Yakup 1:27). Yeşaya da fakirin, güçsüzün ezilmesinden sürekli söz eder (1:15,17,21,23; 3:5,12,14,15, v.s.).

Bir kişi, etkisi ya da yetkisi altında olanı ezabilir. Hükümette olsun, ailede olsun, okulda, işte ya da toplumda olsun-- her yetki Tanrı'ca ademoğluna emanet olarak verilmiştir (Romalılar 13:1-4). Kutsal Söz'de belirtildiği gibi insanlar bu yetkiyi Tanrı korkusu ve sevgisiyle kullanmalı. Yetkilinin altındakini ezmesi, Tanrı'nın adaletini çiğnemektir.

1:24-31 Bundan dolayı: 1:2-23 kesiminde gösterilen günahlar nedeniyle Tanrı'nın Yahuda'yı yargılama gerekti. Önderler dıştan görünüşte doğru bilinebilirlerdi (1:11-15). Ama onların kötülüğü kendilerini Tanrı'ca düşman kılmıştır. Bu kişiler O'na yükü (1:14,24; 43:24). Tanrı'nın bu yüzüzlükten kurtulması Kendi gereğidir. Tanrı insanları ezerken bundan hoşnut değildir, ama Kutsal Yasası'nı korumalıdır (63:1-6; Tesniye 28:63; Hezekiel 5:13; Esinleme 3:16). Tanrı'nın bu amaç doğrultusundaki eylemleri şöyle sıralanabilir:

1. İnanlıları günahlarından arıtır (1:25).

Günahtan arıtma işini yalnız Tanrı yapabilir. Yasalarla toplum ancak bir oranda düzene sokulabilir. Ama yürekte kutsallığı salt Tanrı gerçekleştirebilir. Şu sözü salt Tanrı söyleyebilir: «Kurtarıcı ... Yakup'un soyundan tanrısızlığı kaldıracak. Onların günahlarını kaldır»acak (Romalılar 11:26).

2. Adaletsizlerin yerine adaletli önderleri atar (1:26).

3. Kötülükte direnenleri yok eder (1:28-31). Bunu da iki nedenle yapar:

a. Direnişlerine son vermek için

b. Tanrı'yı arayan kişileri engellemeleri için

1:25 Bütün bütün temizleyeceğim, tüm kalayını kaldıracam: Az da olsa, cüruf cüruftur. Az da olsa kalay kalaydır. Bu simgeyle Tanrı inanlıyı tümünden paklayacağını vurgulamakta (Yeremya 9:7).¹

Tanrı günahlıların tuttıkları yoldan dönmeyeceğine karar verdi. Arıtma işini kendi egemen kararıyla tümledi. Bu peygamberliğin tamamlanması dört olayda görülür:

1. Kral Ahaz'ın tümünden bozuk hükümranlılığı ardından onun oğlu Kral Hizkiya aracılığıyla çarpıcı bir ruhsal uyanış oldu.
2. Bunun ardından Yahuda toplumunu yalancı ilahlara tapıcılığıyla bilinen Babil'e sürgün etti.
3. Yüzlerce yıl sonra İsa Mesih'in kurtulmalık olarak öldüğüne iman edenler, Kutsal Ruh tarafından günahtan arıtılır, kutsal bir halk sayılır.
4. İsa Mesih'in ikinci gelişinde buğdayı ambarlara kaldıracak ve anızı yakacak (Matta 13:24-30,36-43).

1:26 önceden olduğu gibi: (Yeremya 33:7,8; Malaki 3:3,4)

Yerusalem üzerinde uygulanan tanrısal arıtma eyleminden sonra kent yeniden «Doğruluk Kenti, Bağlı Kent» diye tanınacak (1:26-27; Zekarya 8:3). Günahlı kent yargıdan kurtulunca, onuru adaletle doğruluk olacak. Fahişelik utancı ondan büsbütün silinecektir. Bu eylemi Tanrı'dan başka kim başarabilir?

İsa Mesih konuyu şöyle açıklar: «[Ayaklarını] yıkamazsam yanımda payın olmaz» (Yuhanna 13:8). Bu eyleme gereksinimi olan inanlı da direnmesin!

1:28-31 Tanrı Sözü'nü uygulamayanlar çoktur. Tanrı tanımazlıklarıyla övünenler vardır. Öte yandan yargıyı hak eden dinsel ikiyüzlüler boldur. Bunların tümü birlikte yıkıma gidecek (1:28; Mezmur 73:27; 92:9; 104:35). Bel bağladıkları yalancı ilahlar, orada tapındıkları bahçeler (65:3; 66:17), ağaçlar (57:5) Tanrı'nın yargı gününde onları savunmayacak (1:31; Romalılar 6:21). Onların durumu kuraklığa dönüşecek (1:29; Yeremya 17:5,6). Öte yandan, Tanrı bağlıları bol bol sulanmış bahçe gibi olacak (Mezmur 1:3; Yeşaya 58:11; Yeremya 17:7-8). Güçlüler bile kıtık (lif) gibi olacak (1:31). Geleceğini sağlama bağlamak yolunda uğraşlar, kitiğı tutuşturan kıvılcım olacak (43:17). Bir anda hem onlar hem de emekleri yok olur (Esinleme 20:13-15). İşte, bu yıkım gereksizdi!